

TYÖPAJAOPAS

KOULUN PIHASUUNNITELMAN
LUOMISEEN OPPILAITA OSALLISTAEN

ARKKITEHTUURIN
& MUOTOILUN
OPPIMISEN
KESKUS

TYÖPAJASSA tutustutaan muotoiluprosessiin ja hyödynnetään muotoilun menetelmiä koulun pihan suunnittelussa. Työpajan tuloksena syntyy oppilaiden tekemiä toteutussuunnitelmia, joista voidaan koostaa koulun oma pihasuunnitelma. Suunnitelma vahvistaa koko koulun hyvinvointia lisäämällä oppilaiden välituntiaktiivisuutta ja yhdessä tekemistä sekä tarjoaa vaihtoehtoja vuodenajat huomioiden tuoden kouluarkeen iloa ja onnistumisen hetkiä.

Suunnittelijana muotoilija Aino Kiviranta

TEEMAT

Pihan roolia hyvinvoinnin luojana ja tukijana kehitetään kuudesta eri teemasta käsin, joista jokaista ideoi yksi luokkataso.

PELI JA LEIKKI
AKTIIVISUUS JA LIKKUMINEN

VUODENAJAT
LUONTO

LEPO & RAUHA
LATAUTUMINEN

OPPIMINEN
PIHA OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

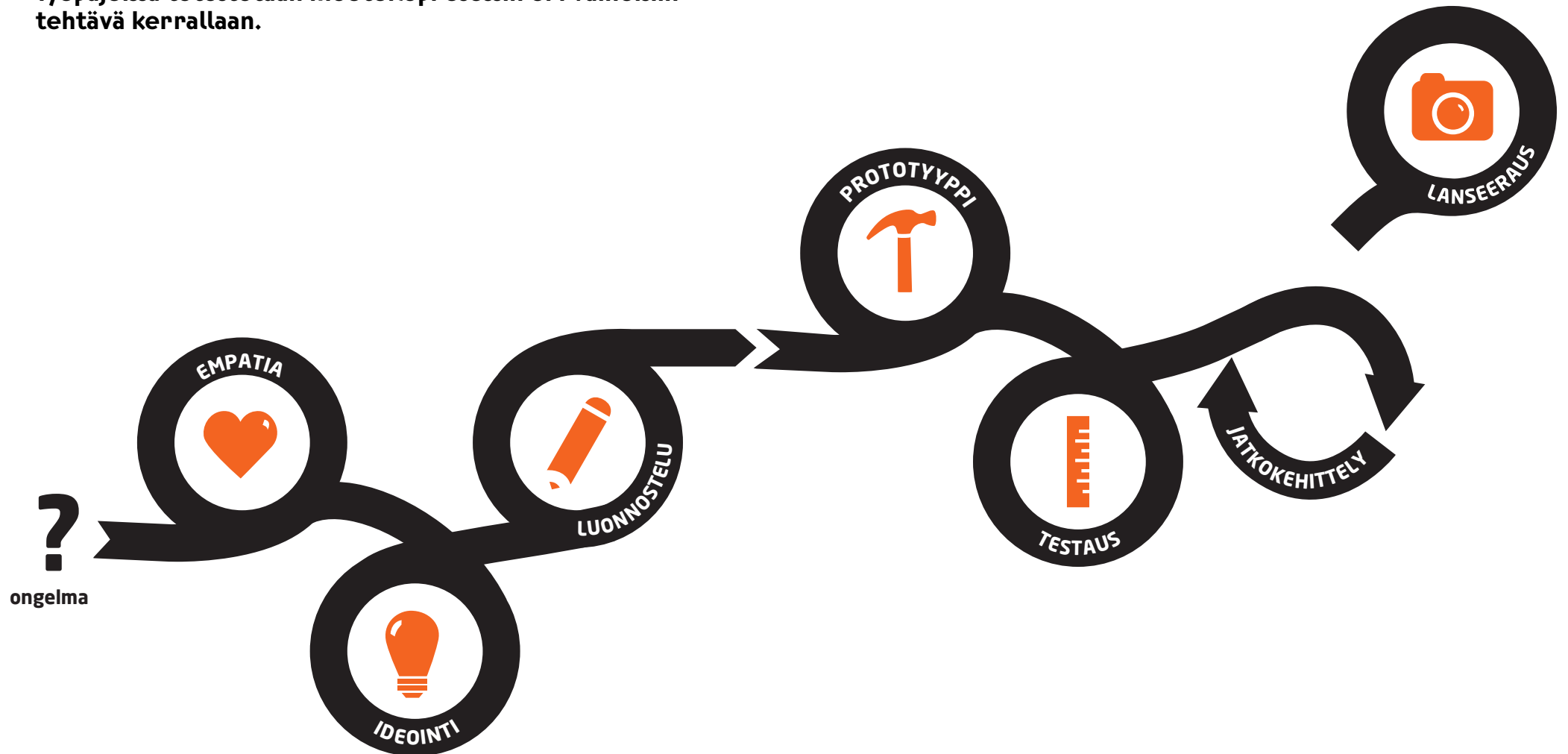
YSTÄVYYS
YHDESSÄ TEKEMINEN

YHTEISÖLLISYYS
KOULUN OMA JUTTU

MUOTOILUPROSESSI

Työpajoissa tutustutaan muotoiluprosessin eri vaiheisiin tehtävä kerrallaan.

TYÖPAJARUNKO

1. OPPITUNTI = 45 MIN

NYKYTILAN KARTOITUS

- **ESITTELY** ESITELLÄÄN OSALLISTUJAT JA PUHUTAAN SIITÄ, MITÄ MUOTOILU ON 5 MIN
- **KESKUSTELU** PIHAN NYKYILASTA 5 MIN
- **ALUSTUS** TYÖPAJAN TEEMAAN 10 MIN

IDEOINTI 25 MIN

2. OPPITUNTI = 45 MIN

LUONNOSTELU 10 MIN

PROTOTYYPPI JA TESTAUS 20 MIN

TOTEUTUSSUUNNITELMA 15 MIN

NYKYTILAN KARTOITUS

Katsotaan koulunpihan pohjakarttaa ja keskustellaan yhdessä, mikä on hyvää ja mikä huonoa. Mitä pihalla nyt tehdään? Mitä halutaan ehdottomasti säilyttää ja mikä toimii?

Tunnistetaan ja merkitään karttaan pihan

- nykyiset vahvuudet (esim puut)
- nykyiset heikkoudet (paljon pelkkää asfalttia)

Vinkki:

Koulun piha-alueesta saa helposti satelliittikuvan Google mapsin avulla. Sitä katsomalla voidaan tarkastella pihan nykytilaa. Satelliittikuvan avulla voidaan piirtää piha-alueesta tarkka pohjapiirros.

IDEOINTI

MENETELMÄ: Alustuksen pohjalta jokainen ideoi, mitä teemaan liittyvää pihalla voisi tehdä ja miten. Kirjataan omat ideat idealistaan, josta valitaan oma suosikki idea. Empatiakortit ideoinnin tukena.

MATERIAALI: A4 paperi, lyijykynä 25 MIN

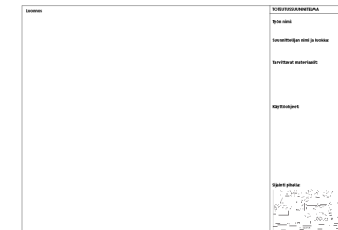
Idealista
A5 paperi
ja kynä

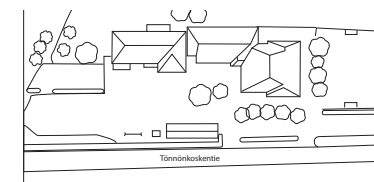
LUONNOSTELU

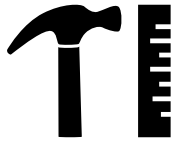
MENETELMÄ: Luonnospohjaan piirretään tarkka piirros omasta ideasta värityksineen.
MATERIAALI: A3 luonnospohja, värikynät 10 MIN

Luonnospohja

Luonnos pihakuvaan

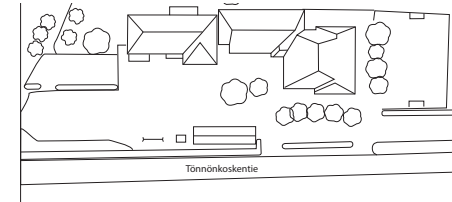

PROTOTYYPPI JA TESTAUS

MENETELMÄ: Iso yhteinen pihan pohjapiirros, johon rakennetaan 3D malleja muovailuvahasta, pahvista, kankaasta jne. Ideaa testataan sijoittamalla malli pihan pohjakuvaan suunnitellulle paikalle. 20 MIN

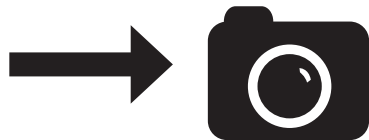
Pienoismalli ja testaus pihan A2 kokoiseen pohjakuvaan

TOTEUTUSSUUNNITELMA

MENETELMÄ: Luonnospohja toimii toteutussuunnitelmana, johon kirjataan tarkasti suunnitelmaan tarvittavat materiaali ja käyttö-ohjeet toteutusta varten. 15 MIN

Suunnitelman viimeistely luonnospohjaan

LANSEERAUS

Toteutussuunnitelmien pohjalta voidaan valita toteutettavat ideat, jotka tehdään suunnitelmien mukaan.

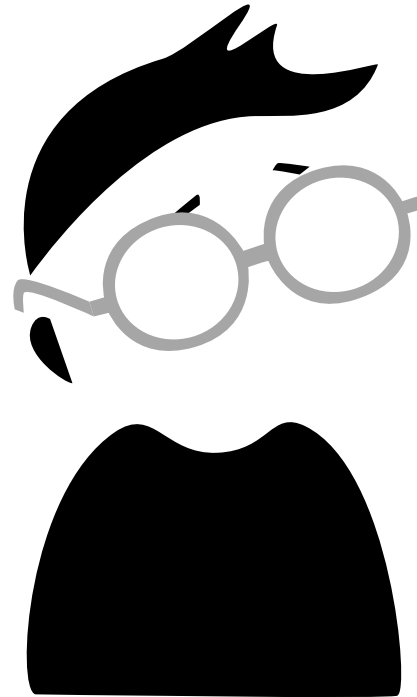
EMPATIAKORTIT JA TEHTÄVÄNANNOT

VUODENAJAT

VENLA keksii helposti tekemistä pihalla kouluvuoden alkaessa, mutta syksyllä, kun on pimeää ja märkää ja talvella, kun on kylmää ja jäistä on vaikeampi keksiä mitä tekisi. Keväällä olisi myös kiva seurata kesän odotusta koulun pihamaalla.

IDEOI, mitä Venla voisi tehdä koulun pihalla eri vuodenaikoina ja mikä toisi joka vuodenajan parhaat puolet esiin pihalla.

YHTEISÖLLISYYS
KOULUN OMA JUTTU

VEIKKA on hyvin ylpeä koulustaan. On hienoa olla juuri tämän koulun oppilas. Koulun on kiva tulla ja siellä on hyvä tunnelma.

MIETI, mikä tekee koulustasi erityisen ja miksi siellä on hyvä olla. **IDEOI**, mitkä asiat, värit, hahmot tai leikit ja pelit kuvastavat sitä, että koulu on paras koulu.

OPPIMINEN

OLIVER tykkää oppia asioita itse tutkimalla ja oppikirjasta lukeminen saa asiat usein tuntumaan tylsiltä. **Matematiikan** kertauskin jäi helpommin mieleen ulkona yhdessä leikkiessä parillisia ja parittomia.

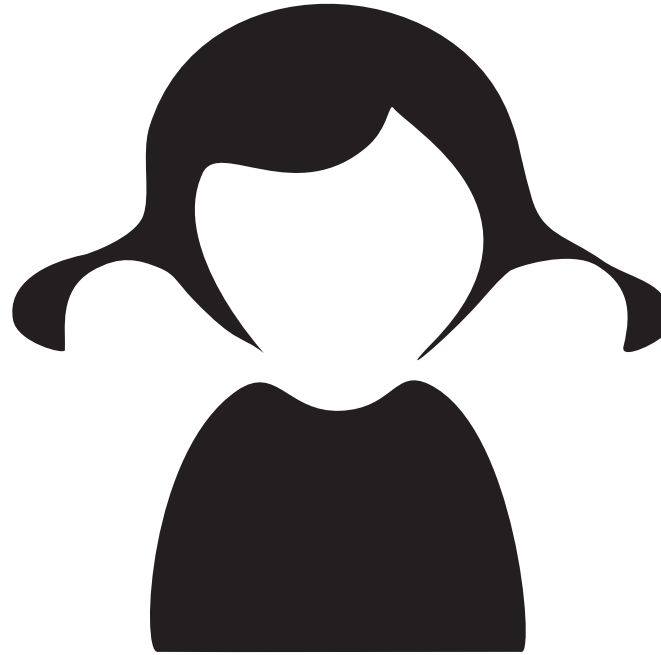
IDEOI mitä kaikkea Oliverin luokka voisi opiskella ulkona, missä ja miten. Keksi esimerkki matematiikkaan, ympäristöoppiin, kuvataiteeseen, äidinkieleen, musiikkiin jne.

PELI JA LEIKKI

SAKU tykkää keinua tai pelata välitunnilla jalkapalloa, mutta silloin kun ei ole oman luokan peli- tai keinuvuoro on todella vaikea keksiä kivaa leikkiä tai peliä pihalla.

IDEOI mitä uutta leikkiä tai peliä Saku voisi pelata koulun pihalla yksin tai yhdessä. Voisiko pihalla olla sitä varten oma peli- tai leikkialue? Tarvitaanko peliin välineitä tai tietyt säännöt?

LEPO JA RAUHA

SIIRI on väsynyt kovasta keskittymisestä tunnilla ja haluaa välitunnilla levätä hetken rauhassa ilman hälyä tarkkaillen muiden leikkejä.

IDEOI missä ja miten Siiri voisi huilata ja kerätä voimia välitunnin ajan.

YSTÄVYYS

HEIKKI leikkii aina välituntisin parhaimman kaverinsa kanssa. Jos paras kaveri on kipeänä, viettää Heikki välitunnit yksin. Välillä Heikistä tuntuu, että olisi kiva leikkiä myös muiden kanssa, mutta on vaikeaa mennä leikkiin mukaan tai tutustua muiden luokkien oppilaisiin.

IDEOI miten Heikin olisi helpompi leikkiä myös muiden lasten kanssa.

ALUSTUS

ESIMERKKEJÄ ALUSTUKSIIN

KOULUN OMA JUTTU

PÄIVÄKODIN PIHA HYVINKÄÄ

Tavoitteena oli luoda taideteos, joka inspiroi lapsia leikkiin ja liikkeeseen. Joutsen on veistos, joka kutsuu lapsia kiipeämään sen selkään, juoksemaan sen kaulaa pitkin ja hyppelemään lumpeenlehdillä. Ympäröivä betonireunus toimii istuskelumuurina lapsiaan hakeville vanhemmille. "Lapset istuvat sen pään vieressä ja juttelevat sille." Päivi Paasonen, päiväkodin johtaja

<https://www.berrycreative.fi/tyot/paivakoti-leikkipaikka-veistos-joutsen/>

LAHDEN ALEKSANTERINKADUN RÄSYMATTO

<https://www.ksm.fi/paikalliset/2596415>

PELI JA LEIKKI

KUKKAJOKI LÄNKIPOHJAN KOULU, JÄMSÄ

Pihamaalaus kannustaa leikkiin ja liikkeeseen, sillä voi leikkiä ainakin seuraavia leikkejä: Tervapata, Polttopallo, Seuraa johtajaa, Anka, anka, hanhi-leikkiä ja Vaihtoleikkiä.

<https://muotoilupakki.fi/mokit/case-5/>

MATERNELLE PAJOL KOULU PARIISI

<http://www.olivierpalatre.com/2011/09/ecole-maternelle-pajol>

VUODENAJAT, LUONTO JA OPPIMINEN

OPPIMIS- JA OHJAUSKESKUS VALTERI, RUSKIS

Ruskis koulun esteetön piha koulun liikunta- ja näkörajoitteisille lapsille. Pihan keskiössä on esteettömät viljelypöydät, joita voidaan käyttää pyörätuolilla ja muilla apuvälineillä. Talvisin pöydillä voidaan muovailla lumiveistoksia.

<https://www.senaatti.fi/tyoymparisto/inspiraatio/artikkeli/esteeton-leikkipiha-tuo-iloa-kaikille/>

https://betoni.com/wp-content/uploads/2017/05/BET1702_52-57.pdf

DESIGN STUDIO KELLENBERGER-WHITEN AAKKOSTUOLIT

Interaktiiviset tuolit on suunniteltu Lontoon Design Festivaalien Landmark projektiin.

<https://wagreen.co.uk/blogs/news/eight-things-to-see-at-london-design-festival-2018>

<https://www.londondesignfestival.com/event/kellenberger-white-alphabet>

LEIKKI JA YSTÄVYYS

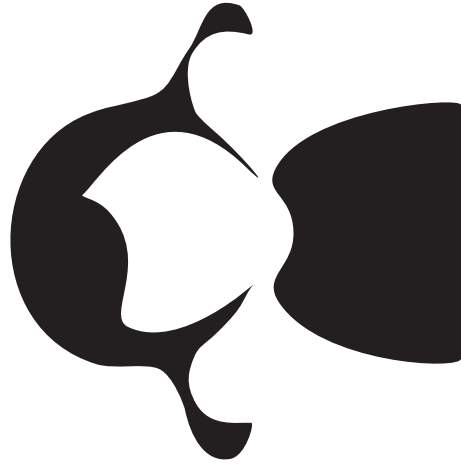
TERVAKOSKEN KOULUN KAVERIKIOSKI

Kioskista voi hakea leikkivälineen tai sieltä voi kysyä ystävää. Kaveria voi kysyä vaikka majan rakentamiseen tai saippuakuplien puhalteluun. Kuudesluokkalaiset ovat pitkän, noin 25 minuuttia kestävän välitunnin ajan leikkikavereita itseään nuoremmille.

<https://yle.fi/uutiset/3-8890172>

TULOSTETTAVAT MATERIAALIT

**Luonnospohjat A3
Empatiakortit A5
Pihan pohjakuva A3**

LEPO JA RAUHA

SIIRI on väsynyt kovasta keskittymisestä tunnilla ja haluaa välitunnilla levätä hetken rauhassa ilman hälyä tar-kkaillen muiden leikkejä.

IDEOI missä ja miten Siiri voisi huilata ja kerätä voimia välitunnin ajan.

YSTÄVYYS

HEIKKI leikkii aina väituntisin par-haimman kaverinsa kanssa. Jos paras kaveri on kipeänä, viettää Heikki välitunnit yksin. Vätiltä Heikistä tuntuu, että olisi kiva leikkiä myös muiden kanssa, mutta on vaikeaa mennä leikkiin mukaan tai tutustua muiden luokkien oppilaisiin.

IDEOI miten Heikin olisi helpompi leikkiä myös muiden lasten kanssa.

PELLI JA LEIKKI

SAKU tykkää keinoa tai pelata välitunnilla jalkapalloa, mutta silloin kun ei ole oman luokan peli- tai keinuvooro on todella vaikea keksiä kivaa leikkiä tai peliä pihalla.

IDEOI mitä uutta leikkiä tai peliä Saku voisi pelata koulun pihalla yksin tai yhdessä. Voisiko pihalla olla sitä varten oma peli- tai leikkialue? Tarvitaanko peliin välineitä tai tietyt säännöt?

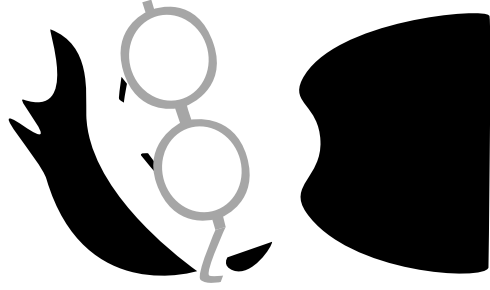

OPPINEN

OLIVER tykkää oppia asioita itse tutkimalla ja oppikirjasta lukeminen saa asiat usein tuntuun tylsiltä. Matematiikan ker-tauskin jäi helpommin mieleen ulkona yhdessä leikkessä parillisia ja parittomia.

IDEOI mitä kaikkea Oliverin luokka voisi opiskella ulkona, missä ja miten. Keksi esimerkiksi matematiikkaan, ympäristöoppiin, kuvataiteeseen, äidinkielen, musiikkiin jne.

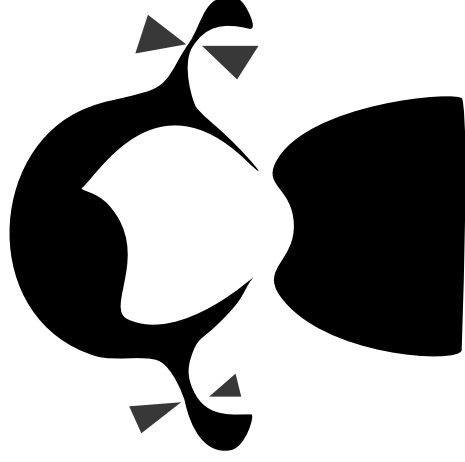

YHTIISÖLLISYYS Koulun oma juttu

VEIKKA on hyvin ylpeä koulustaan. On hienoa olla juuri Tönnön koulun oppilas. Tönnön on kiva tulla ja siellä on hyvä tunnelma.

MIETI, mikä tekee Tönnön koulusta erityisen ja miksi siellä on hyvä olla. IDEOI, mitkä asiat, värit, hahmot tai leikit ja pelit kuvastavat sitä, että Tönnön koulu on paras koulu.

VUODENAJAT

VENLA keksii helposti tekemistä pihalla kouluvuoden alkaessa, mutta syksyllä, kun on pimeää ja märkää ja talvella, kun on kylmää ja jäistä on vaikeampi keksiä mitä tekisi. Keväällä olisi myös kiva seurata kesän odotusta koulun pihamaalla.

IDEOI, mitä Venla voisi tehdä koulun pihalla eri vuodenaikoina ja mikä toisi joka vuodenajan parhaat puolet esiin pihalla.

Luonnos

TOTEUTUSSUUNNITELMA

Työn nimi:

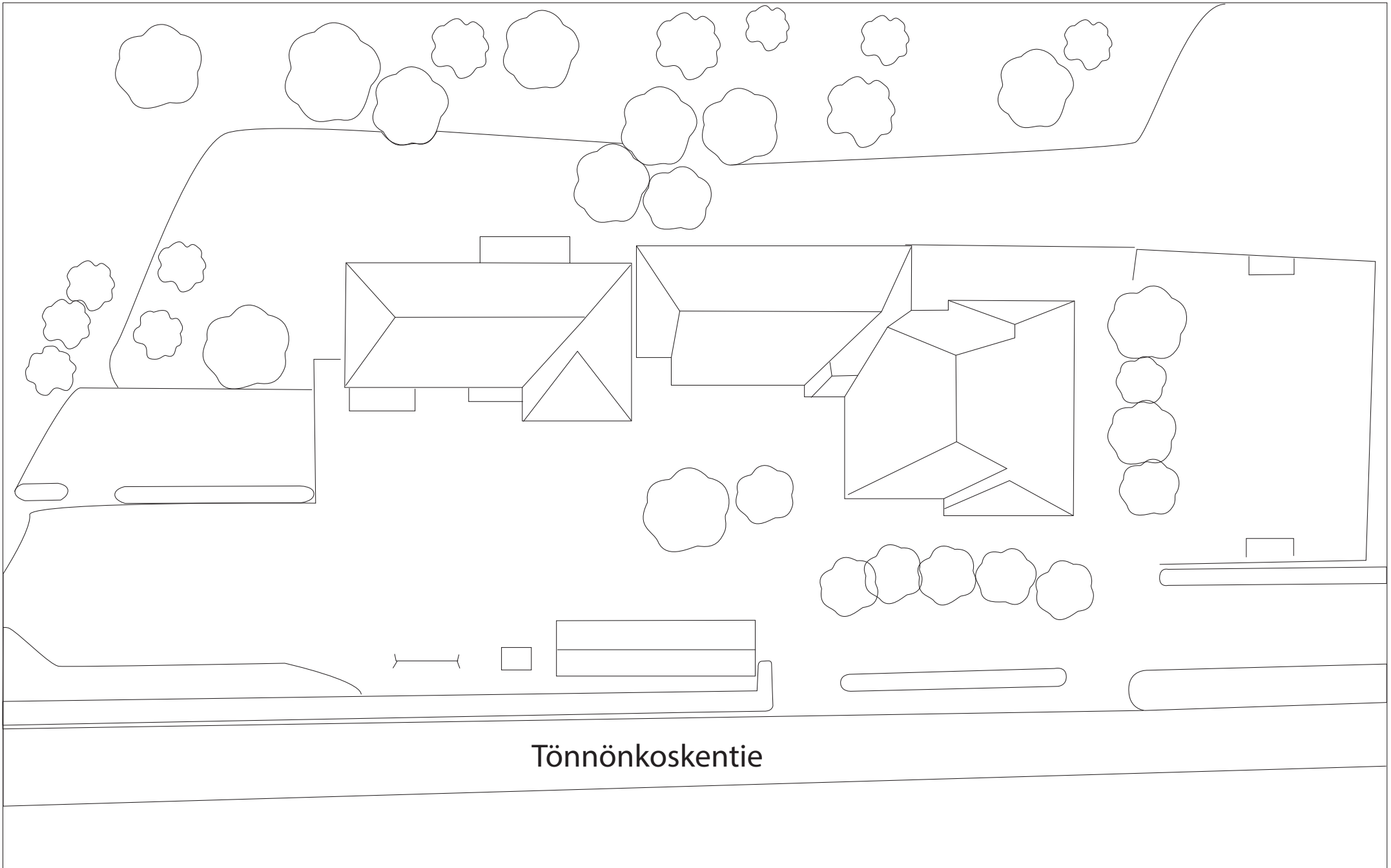
Suunnittelijan nimi ja luokka:

Tarvittavat materiaalit:

Käyttöohjeet:

Sijainti pihalla:

Esimerkki pihan pohjakuvasta: Tönnön koulu

Työn nimi:

Koulun pihan pohjakuva

Työn nimi:

Koulun pihan pohjakuva

